

Avaleht>Kohtuasja algatamine>ELi ja liikmesriikide õigussüsteemid>Liikmesriikide üldkohtud

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

hollandi keel

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

Liikmesriikide üldkohtud**Belgia**

Sellel lehel esitatakse ülevaade Belgia üldkohtutest.

Üldkohtud - sissejuhatus**Ülemkohus**

Kassatsioonikohus: asukohaga Brüsselis on kõrgeim kohtuinstants ehk nn kohtute kohus.

Vandekohus

Kõigis kümnes provintsis, samuti pealinn Brüsseli halduspiirkonnas on **üks vandekohus**. Vandekohus ei ole alaline kohus. See kutsutakse kokku iga kord, kui selle ette saadetakse süüdistatavad.

Apellatsioonikohtud

Apellatsioonikohtud: neid on Belgias 5.

Brüsseli apellatsioonikohus (Brabant Wallooni ja Brabant Flamandi provintsid, Brüssel ja selle lähiümbrus),

Liège (Liège'i, Namuri ja Luxembourg provintsid),

Mons (Hainaut' provintsi),

Gand (Lääne-Flandria ja Ida-Flandria provintsid),

Antwerpen (Antverpeni ja Limbourgi provintsid).

Töökohtud: neid on Belgias 5. Need kohtud spetsialiseeruvad tööõigusele. Need kohtud asuvad eespool nimetatud apellatsioonikohtute tööpiirkonnas.

Esimese astme kohtud

Esimese astme kohtud: neid on Belgias 13 (üks iga kohturingkonna kohta ja kaks Brüsseli halduspiirkonnas – üks hollandikeelne ja üks prantsuskeelne).

Töökohtud: neid on Belgias 9 (põhimõtteliselt üks iga apellatsioonikohtu piirkonna kohta, v.a Brüsseli apellatsioonikohtu piirkond, kus on olemas Leuveni, Nivelles'i ja Brüsseli töökohtud, lisaks on erandkorras töökohus ka saksakeelses Eupeni piirkonnas).

Kaubanduskohtud: neid on Belgias 9 (põhimõtteliselt üks iga apellatsioonikohtu piirkonna kohta, v.a Brüsseli apellatsioonikohtu piirkond, kus on olemas Leuveni, Nivelles'i ja Brüsseli kaubanduskohtud, lisaks on erandkorras kaubanduskohtus ka saksakeelses Eupeni piirkonnas).

Alam- või kohalikud kohtud

Rahukohus: Belgias on 187 rahukohut (üks iga kantoni kohta).

Politseikohtud: neid on Belgias 15.

Kohtupädevus

Rahukohus

Rahukohtud tegelevad **tsiviil- ja kaubandusajadega**, mille nõude suurus ei ületa 1860 eurot. Rahukohtuniku pädevus hõlmab vaidlusi, mis on seotud üüri, naabritega tekkinud konfliktide, servituudi ja sundvõõrandamisega nõude suuruselt olenemata, ning ajutiste meetmete kehtestamist abikaasade vahelistes vaidlustes. Kui rahukohtunik peab lahendama asja, mille väärtus on alla 1240 euro, võib tema otsuse peale esitada **kaebuse** esimese astme kohtusse või kaubanduskohtusse sõltuvalt sellest, kas tegemist on tsiviil- või kaubandusajaga.

Politseikohus

Politseikohtu puhul on tegemist **kriminaal- ja tsiviilkohtuga**, mis vaatab läbi väärtegude ning kriminaalõiguse ja eriseaduste (nt maaseadustik, metsaseadustik) rikkumise ja liiklusõnnetuses kantud kahju hüvitamise nõuetega või liikluseeskirjade rikkumisega seotud asju. Politseikohtu otsuseid asjades, mille väärtus ei ületa 1240 euro, saab **edasi kaevata** esimese astme kohtusse, välja arvatud kohtumenetluse seadustikus loetletud asjad.

Esimese astme kohus

Esimese astme kohus on pädev lahendama kõiki kohtuasju, välja arvatud seadusega muude kohtute pädevusse määratud asjad. Seda nimetatakse **esimese astme kohtu** pädevuseks muudel juhtudel.

Esimese astme kohus koosneb kolmest osast: **tsiviilkohus, kriminaalkohus ja alaealiste asjade kohus**. Lisaks sellele moodustati 2007. aastal ja Antverpeni, Brüsseli, Genti, Liège'i ja Mons'i esimese astme kohtute juurde **kriminaalhoolduskohtud**.

Tsiviilkohus

Tsiviilkohus tegeleb **eraisikutega seotud asjadega** (nt abielulahutus, põlvnemine, lapsendamine). Tsiviilkohtu pädevusse kuuluvad ka vaidlused, mille nõue ületab 1860 eurot, samuti pärimis- ja autoriõigusega seotud vaidlused ning kaebused rahukohtuniku otsuste kohta.

Kriminaalkohus

Kriminaalkohus tegeleb kriminaalmenetlusega, mille eesmärk on määrata karistusi kõikide **väärtegude** eest ning selliste **õigusrikkumiste** eest nagu kelmus, pettus, tahtmatu tapmine, murtvargus ja röövimine. Ühtlasi saab kriminaalkohtusse esitada edasikaebusi politseikohtu tehtud otsuste kohta.

Kriminaalmenetluse võib algatada riigiprokuratuuri või eraisiku avalduse või kohtukolleegiumi korralduse põhjal ning eeluurimise käigus otsustatakse, kas süüdistatav tuleb saata kriminaalkohtusse.

Nõuandev kolleegium on vaid ühest esimese astme kohtu kohtunikust koosnev eeluurimiskohus, mis uurib, kas asja kriminaalkohtusse saatmine on põhjendatud, või otsustab süüdistatavat mitte kohtu alla anda (asja käiguta jätmine). Nõuandev kolleegium otsustab selle üle, kas jätta kahtlustatav tõkendina vahi alla kuni üheks kuuks või raskemate kuritegude puhul kuni kolmeks kuuks, või ta teatavatel tingimustel vabastada.

Eelvangistus on julgeolekumeede, mille puhul vangistatakse õigusrikkumise või kuriteo toimepanemises kahtlustatav isik kuni kohtumenetluse alguseni.

Seda meetet kasutatakse vältimaks võimalust, et kahtlustatav kaob enne, kui ta peab ilmuma kohtuniku ette, või paneb vahepeal toime muid õigusrikkumisi, üritab varjata kuriteo jälgi või võtab ühendust kolmandate isikutega (nt selleks, et mõjutada tunnistajaid või kaaskohtualuseid). Õigeksmõistetud kahtlustatav

või kahtlustatav, kelle jälgimine on lõpetatud, võib nõuda justiitsministrilt hüvitist vanglas ebaõiglaselt viibitud aja eest: tegemist on hüvitisega kehtetu vangistuse eest. Kõnealuse hüvitise saamiseks peab olema täidetud kaks tingimust: eelvangistus peab olema kestnud üle kaheksa päeva ning vahi alla võtmine või kinnipidamine ei tohi olla tingitud kahtlustatava isiklikust käitumisest. Teise tingimuse täitmist hindab minister väga rangelt.

Nõuandva kolleegiumi otsuseid saab **edasi kaevata** süüdistuskolleegiumisse. Süüdistuskolleegium on apellatsioonikohtu pädevusega eeluurimiskohus.

Alaealiste asjade kohus

Alaealiste asjade kohus tegeleb peamiselt kohtuasjadega, mis on seotud alaealiste kaitset käsitleva 1965. aasta seaduse kohaldamisega, sealhulgas vanemlike õiguste äravõtmise, alaealiste kasuperekonda või kinnisesse asutusse paigutamise ja alaealiste kuritegevusega.

Kohtunik ei määra alaealistele kurjategijatele karistust, vaid võtab nende suhtes **meetmeid**. Praktikas tähendab see seda, et kohtunik võib teha alaealisele noomituse (kutsuda teda korrale), paigutada ta kasuperekonda või spetsiaalsesse asutusse, kus ta viibib koos teiste noortega kasvatajate kontrolli all, sundida teda tegema ühiskondlikult kasulikke tööd ning teatavatel erandjuhtudel saata ta eelvangistusse. Alaealiste asjade kohtunik võtab tarvitusele **vangistus-, kaitse- või õppemeetmeid**. Kui õigusrikkumise toime pannud alaealine on saanud 16-aastaseks, võib alaealiste asjade kohtunik teatavatel asjaoludel asja läbivaatamisest loobuda. Sellisel juhul viiakse alaealine alaealiste asjade kohtu erikolleegiumi, mis täidab kriminaalkohtu osa. Eriti raske õigusrikkumise, näiteks mõrva puhul suunatakse noor erandkorras vandekohtusse hoolimata sellest, et ta on alaealine. Lisaks sellele võib alaealiste asjade kohus võtta meetmeid vanemate suhtes, kes ei täida oma vanemlike kohustusi (vägivald lapse suhtes, võimu kuritarvitamine, viletsad elamistingimused jne). Teatavates kiiret reageerimist nõudvates olukordades saab võtta meetmeid lapse kaitseks väga kiiresti.

Esindajatekojas 2011. aasta juulis heakskiidu saanud ja senatisse edastatud seaduseelnõuga nähakse ette perekonnaasjade ja alaealiste asjade kolleegiumi loomine esimese astme kohtusse. Eelnõuga antakse rahukohtuniku pädevus üle esimese astme kohtute perekonnaasjade kolleegiumitele ja alaealiste asjade osakonna pädevused antakse üle perekonnaasjade kolleegiumitele.

Kriminaalhoolduskohtud

Kriminaalhoolduskohtud võtavad vastu otsuseid vabadusekaotusliku karistuse saanud isikute õigusliku seisundi kohta. Nad võtavad vastu otsuseid järgmiste tingimuste kohta: **piiratud vangistus, elektrooniline järelevalve, tingimisi vabastamine, ajutine vabastamine**, mis võib olla tingitud riigi territooriumilt väljasaatmisest või väljaandmisest. Nii prokuratuur kui ka süüdimõistetud võivad kriminaalhoolduskohtute otsuste kohta kassatsioonkaebusi esitada.

Edasikaebused esimese astme kohtu otsuste peale

Kui üks menetluspool või prokuratuur ei ole rahul esimese astme kohtu otsusega, võib ta esitada selle otsuse suhtes edasikaebuse tingimusel, et tegemist on esimese astme otsusega ehk mitte otsusega **edasikaebuse** suhtes, mis tehti politseikohtu või rahukohtuniku varem tehtud otsuse kohta, välja arvatud kriminaalhoolduskohtute otsused. Sel juhul uurib asja apellatsioonikohus sõltumatult sellest, kas see tuleb tsiviil-, kriminaal- või alaealiste asjade kohtust.

Töökohus

Töökohtu pädevusse kuuluvad **sotsiaalküsimused**: sotsiaalkindlustus (pensionid, töötus jne), töövaidlused (töölepingud, tööseadused jne) ja tööõnnetused.

Töökohtul on pädevus teha otsuseid eraisikute esitatud **kollektiivsete kahjuhüvitamisnõuete** kohta.

Töökohus koosneb erinevatest **kolleegiumitest**. Kui tsiviilkohtumenetluse seadustik ei näe ette teisiti, kuuluvad kolleegiumi koosseisu elukutseline kohtunik, kes on kolleegiumi esimees, ning kaks sotsiaalkohtunikku. Olenevalt kohtus lahendatavast vaidlusest esindavad sotsiaalkohtunikud kas töötajaid, tööandjaid või sõltumatuid isikuid. Sotsiaalkohtuniku ametikohale esitavad kandidaate erinevate tööturu poolte (tööandjad, töötajad, tööliselised või sõltumatud isikud) organisatsioonid. Prokuratuur toimib tööalase kohtu ning prokurör tööalase kohtunikuna.

Töökohtu otsusega mittedõustumise korral võivad pooled esitada **edasikaebuse** kõrgemasse töökohtusse.

Kaubanduskohus

Kaubanduskohus tegeleb **ettevõtjate vaheliste vaidlustega**, millega seotud nõuded **ületavad 1860 eurot**, ning muude väga konkreetsete probleemidega, näiteks **pankrot** või **vaidlused ettevõtte aktsionäride vahel**. Samuti tegeleb kaubanduskohus edasikaebustega, mis on esitatud rahukohtuniku tehtud otsuste kohta kaubandusküsimustes.

Kaubanduskohtu kolleegiumid koosnevad kohtunikust (elukutseline kohtunik) ja kahest kaubanduskohtunikust. Neid mitteametlikke kohtunikke esitavad erinevad esinduslikud kaubandusvaldkonna ja tööstusalade ühendused. Viimased valivad oma kandidaate ärimeeste, ettevõtte juhatajate, audiitorite ja raamatupidajate seast. Prokuratuuri esindavad esimese astme kohtu riigiprokuratuuri liikmed.

Kui pooled soovivad kaubanduskohtu otsuse edasi kaevata, peavad nad **pöörduma** apellatsioonikohtusse. Otsus, mille suhtes esitati edasikaebus, peab igal juhul olema esimese astme kohtu otsus, seega ei tohi see olla otsus, mis on vastu võetud rahukohtuniku eelnevalt tehtud otsuse kohta.

Apellatsioonikohtud ja kõrgemad töökohtud

Apellatsioonikohus koosneb mitmest kolleegiumist.

Tsiviilkolleegiumid käsitlevad edasikaebusi, mis on esitatud esimese astme kohtute tsiviilkolleegiumide või kaubanduskohtute otsuste vastu.

Kriminaalkolleegiumid käsitlevad edasikaebusi, mis on esitatud kriminaalkohtute otsuste vastu.

Alaealiste asjade kolleegiumid käsitlevad edasikaebusi, mis on esitatud alaealiste asjade kohtute otsuste vastu.

Süüdistuskolleegium on eeluurimiskohus, mis käsitleb edasikaebusi nõuandva kolleegiumi otsuste kohta. Samuti suunab süüdistuskolleegium kahtlustatava vandekohtusse, kui teda kahtlustatakse kuriteo toimepanemises, ajakirjandusalases või poliitilises õigusrikkumises.

Sarnaselt töökohtule koosnevad kõrgema **töökohtu** kolleegiumid elukutselisest kohtunikust, keda nimetatakse nõunikeks, ja 2–4 sotsiaalõunikuks. Kõrgem töökohus vaatab läbi töökohtu otsuste kohta esitatud edasikaebusi.

Vandekohus

Kuriteod

Kui **isikut** süüdistatakse **raskes kuriteos, mida ei saa lihtsustatud menetluse korras läbi vaadata või mida ei ole lihtsustatud menetluse korras läbi vaadatud**, kutsutakse ta vandekohtusse, kus tema üle mõistavad kohut **vandekohtunikud**.

Vandekohtu esimees on elukutseline kohtunik, keda aitavad kaks kohtukolleegiumi liiget, kes on samuti elukutselised kohtunikud. Nemad ei kuuluta välja kohtuotsust süüdistatava süü või süütuse kohta. Otsuse selle kohta, kas süüdistatav on sooritanud õigusrikkumise, teevad vandekohtunikud ehk vandemehed. **Vandemehi** valitakse juhuslikult elanike hulgast. Vandemeheks võib kutsuda iga 28–65 aastase belglase, kel on õigusvõime ja poliitilised õigused, kes on kirjaoskaja, ei ole toime pannud süütegu, mille eest karistatakse rohkem kui nelja kuu pikkuse vangistusega või üle 60 tunni pikkuse üldkasuliku tööga.

Vandekohtumenetlus algab süüdistusakti (uurimise kokkuvõte, mis sisaldab juurdluse käigus kogutud põhielemente) lugemisega. Seejärel kuulatakse tunnistajaid ja juurdlusega seotud isikuid. Ülekuulamine peab võimaldama vandemeestel, kes ei ole kohtuasjaga tutvunud, kujundada välja oma arvamuse.

Seejärel esitab prokuratuur süüdistuskõne, tsiviilhagejad võtavad sõna ja advokaadid esitavad kaitsekõne. Samuti kuulatakse süüdistatavat. Ta vastab esimehe küsimustele, selgitab asjaolusid ja võib kinnitada oma süütust. Arutelu lõpus lahkuvad **kaksteist vandemeest** kinniste uste taha. Nad **peavad kuulutama välja oma otsuse süüdistatava süü või süütuse kohta**. Nad langetavad otsuse hääletamise teel ning nende otsus võib olla nüansseeritud. Näiteks

võivad nad süüdistatava süüdi mõista, võttes arvesse kergendavate asjaolude olemasolu. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, otsustavad elukutselised kohtunikud ja vandekohtunikud üheskoos kohaldatava karistuse üle. Selline otsus võetakse vastu absoluutse häälteenamusega. Otsus peab olema põhjendatud.

Vandekohtu otsust ei saa põhimõtteliselt edasi kaevata. Süüdimõistetud, tsiviilhageja ja prokuratuur võivad esitada kassatsioonkaebuse **kassatsioonikohtusse**. Kui kassatsioonikohtus tühistab otsuse, saadetakse kohtuasi teise vandekohtusse, mis peab uuesti otsuse langetama.

Ajakirjandusalane ja poliitiline õigusrikkumine

Ajakirjandusalase rikkumisega on tegemist siis, kui kuritegelikke arvamusi väljendatakse tekstides, mida levitatakse tehnilise protsessi abil paljudes eksemplarides. Poliitiline õigusrikkumine on selline õigusrikkumine, mis sooritatakse poliitilistel põhjustel ja eesmärkidel. Vandekohtus tegeleb ajakirjandusalaste ja poliitiliste õigusrikkumistega seotud kriminaalasjadega, v.a ksenofoobia ja rassismiga seotud ajakirjandusalased rikkumised.

Kassatsioonikohtus

Kassatsioonikohtu ülesanne on **tagada, et kohtud järgiksid seadust**. Kohtu pädevusse kuulub kogu riik. Kassatsioonikohtu otsused ei põhine asjaoludel, vaid üksnes juriidilistel kaalutlustel. Kassatsioonkaebuse võib esitada vaid **juridilistest põhjustest lähtudes** ehk teisisõnu seaduse või õiguse üldpõhimõtte rikkumise korral. Kassatsioonkaebuse võib esitada üksnes viimase astme kohtu otsuse või määruse kohta ehk sellise otsuse kohta, mille suhtes ei ole enam võimalik apellatsioonkaebust esitada.

Kassatsioonikohtus koosneb esimesest esimehest, üldesimehest, kolleegiumide esimeestest ja nõunikest. Prokuratuuri esindab kassatsioonikohtus peaprokurör või peaadvokaat. Kohus koosneb **kolmest kolleegiumist**: esimene kolleegium käsitleb tsiviil-, kaubandus-, maksu- ja distsiplinaarasju, teine kolleegium kriminaalasju ja kolmas kolleegium tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse asju. Iga kolleegium koosneb ühest prantsuse ja ühest hollandi sektsioonist. Iga sektsiooni istungil osaleb viis nõunikku.

Enne otsuse väljakuulutamist kuuluvad kassatsioonikohtu kohtunikud **prokuratuuri** järeldusi. Kassatsioonikohtus võib otsustada lükata kassatsioonkaebus tagasi. Kui esitatud argumente vastu ei võeta, lükatakse kaebus tagasi ning kohtuotsus, mille suhtes esitati kaebus, muutub lõplikuks. Kui kassatsioonikohtus leiab, et kohtuotsus, mille suhtes esitati kaebus, on tingitud seaduste mittetundmisest, tühistatakse asjaomane otsus kas täielikult või osaliselt kas tagasisaatmisega või ilma. Kui kohtuasi kuulub sisulisele ülevaatamisele, tühistatakse kohtuotsus ning saadetakse see tagasi kohtusse, mille pädevus on otsuse teinud kohtuga võrdväärne. Kohtuasja ei vaadata kunagi uuesti läbi samas kohtus.

Märkus

Apellatsioonikohtu kriminaalkolleegiumid, vandekohtud, esimese astme kohtu kriminaalkolleegiumid (kriminaalkohus) ja politseikohus (süüasjade arutamisel) võtavad tsiviilkohtute kõrval üldiselt ka vastu tsiviilhagejate (st süütegude ohvrite) esitatavaid tsiviilõiguslikke nõudeid (peamiselt kahjutasude ja viivisega seoses).

Õigusaktide andmebaasid

Täiendav teave kohtute kohta on kättesaadav [Belgia kohtuvõimu portaalis](#).

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs andmebaasile on **tasuta**.

Lingid

Föderaalne justiitsministeerium

Viimati uuendatud: 17/09/2015

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.